

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

**INSTRUKCJA ZBIORCZA DOTYCZĄCA
WDROŻENIA I STOSOWANIA NOWEGO
ROZWIĄZANIA (WSZYSTKIE PRODUKTY
PROJEKTU) Z REKOMENDACJAMI DOTYCZĄCYMI
TWORZENIA LUB MODYFIKACJI PROGRAMÓW
NAUCZANIA, ABY WYPEŁNIĆ POSTULAT
KSZTAŁCENIA DUALNEGO**

Spis treści

Spis treści

1. Ogólne informacje o instrukcji, platformie i o projekcie DUAL	4
1.1. Ogólne informacje o instrukcji	4
1.2. Ogólne informacje o projekcie DUAL	4
1.2.1. Główne produkty projektu DUAL	5
1.2.2. Grupy docelowe projektu DUAL	6
1.3. Ogólne informacje o platformie DUAL	7
2. Opis procedury wdrożenia rozwiązania DUAL	8
2. 1. Wdrożenie rozwiązania przez instytucję, której kadra bierze udział w warsztatach wdrożeniowych	9
2. 2. Wdrożenie rozwiązania przez instytucję, której kadra nie brała udziału w warsztatach wdrożeniowych	11
3. Instrukcja produktu: platforma DUAL	11
3.1. Użytkownicy platformy DUAL	12
3.2. Funkcjonalności platformy DUAL	13
3.3. Budowa platformy cyfrowej	13
4. Instrukcja produktu: narzędzie diagnostyczne DUAL	17
4.1. Przeprowadzanie badania	17
4.2. Narzędzie online	18
4.3. Narzędzie do wydruku	21
5. Instrukcja produktu: e-learning DUAL	21
5.1. Forma realizacji kursów e-learningowych	22
5.2. Warunki techniczne konieczne do korzystania z kursów e-learningowych	23
5.3. Wymogi uzyskania certyfikatu ukończenia kursu e-learningowego	23
5.4. Budowa kursów e-learningowych	24
6. Instrukcja produktu: 16 raportów regionalnych DUAL	28
6.1. Reforma edukacji (1999r.)	28
6.2. Reforma edukacji z 2017 roku	29
6.3. Badania systemu kształcenia zawodowego w Polsce - wnioski	30
6.4. System edukacji. Rynek pracy w Polsce - Barometr zawodów	32

6.5. Rekomendacje dotyczące programów nauczania w instytucjach kształcenia zawodowego
(wdrożenie zapisów 16 raportów regionalnych DUAL) 33

1. Ogólne informacje o instrukcji, platformie i o projekcie DUAL

1.1. Ogólne informacje o instrukcji

Niniejsza instrukcja stosowania i wdrożenia nowego rozwiązania (wszystkich produktów projektu pn. „DUAL. Ponadnarodowa współpraca w kierunku wspierania kształcenia dualnego w placówkach szkolenia i kształcenia dualnego” [DUAL]) obejmuje zbiorczy materiał dostarczający podmiotom wdrażającym rozwiązania, informacji na temat tego, jakie będą wymagania związane z etapem wdrożenia rozwiązania oraz praktyczne wskazówki konieczne do wdrożenia wszystkich produktów projektu DUAL. Zastosowanie rozwiązania DUAL nie wymaga dużego nakładu czasu, pracy, środków finansowych, skomplikowanych procedur, wysokospecjalistycznych szkoleń dla podmiotów wdrażających. Rozwiązania DUAL są intuicyjne w korzystaniu, nie wymagają wielu instruktaży oraz skomplikowanych instrukcji czy nadzoru „mentorów”. Produkty projektu DUAL oraz materiały służące wsparciu w zakresie korzystania z nich znajdują się na platformie DUAL (pod adresem www.projektdual.pl). Korzystanie z platformy DUAL będzie bezpłatne co najmniej do dnia 30 kwietnia 2022 roku.

1.2 Ogólne informacje o projekcie DUAL

Projekt pn. „DUAL. Ponadnarodowa współpraca w kierunku wspierania kształcenia dualnego w placówkach szkolenia i kształcenia dualnego” jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w IV Osi Priorytetowej pn. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa. Głównym celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie przez minimum 30 podmiotów w ciągu 33m-cy realizacji, przy współpracy z Partnerem ponadnarodowym, nowych rozwiązań i instrumentów, równoległe tworzonych w Polsce i Belgii, co w efekcie pomoże na lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy, ułatwi przechodzenie odbiorców docelowych z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz pomoże młodzieży tzw. NEET (ang. not in employment, education or training) powyżej 18 roku życia w nabyciu kwalifikacji zawodowych.

W realizacji projektu DUAL (POWR.04.03.00-00-W338/16) aktualnie (zadanie nr 4 i późniejsze) uczestniczą następujące instytucje:

- Educare et Servire Fundacja Antoniego Kamińskiego
- Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen
- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Realizacja projektu DUAL odbywa się wieloetapowo. Na poszczególne etapy realizacji nakładają się następujące działania:

- przygotowanie rozwiązania we współpracy z partnerem zagranicznym
- testowanie wypracowanego rozwiązania w grupie docelowej
- analiza efektów testowania rozwiązania z uwzględnieniem opinii ekspertów merytorycznych i partnera zagranicznego
- opracowanie ostatecznej wersji produktu gotowego do wdrożenia z uwzględnieniem wyników testowania i przeprowadzenie analiz ze wsparciem partnera ponadnarodowego
- działania związane z wdrożeniem rozwiązania do praktyki
- wypracowanie rekomendacji dla instytucji użytkowników w celu zapewnienia skutecznej trwałości stosowanych rozwiązań wypracowanych w projekcie

1.2.1. Główne produkty projektu DUAL

Do głównych produktów projektu DUAL należy:

1. 16 raportów (1 raport na każdy region Polski) dla nauczycieli szkolenia i kształcenia zawodowego i/lub Dyrektorów szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego z rekomendacjami dotyczącymi tworzenia nowych programów nauczania, lub też modyfikacjami istniejących programów nauczania, aby wypełnić postulat kształcenia dualnego i współpracy z lokalnymi/regionalnymi pracodawcami, Centrami Kształcenia Praktycznego (CKP), m.in. z użyciem produktów projektu;
2. 3 kursy typu E-learning (różniące się 1 modułem w zależności od grupy klientów) przeznaczone do wzmocnienia doradztwa zawodowego w placówkach psychologiczno-pedagogicznych, szkołach i placówkach kształcenia i szkolenia zawodowego, CKP, publicznych i niepublicznych Agencjach Doradztwa i Poradnictwa zawodowego pomagające w obsłudze ściśle określonej grupy klientów: uczniów i absolwentów placówek kształcenia i szkolenia zawodowego w wieku powyżej 18 roku życia oraz

młodzieży NEET powyżej 18 roku życia przez utworzenie 3 modelowych ścieżek aktywizacji - poprzez dalsze kształcenie lub szkolenie zawodowe, w tym poprzez kształcenie dualne;

3. 1 narzędzie diagnostyczne dla doradców zawodowych pracujących z uczniami/studentami, absolwentami i młodzieżą NEET jako potencjalnymi kandydatami placówek kształcenia lub szkolenia zawodowego, które umożliwi im ocenić poziom motywacji, oczekiwań, umiejętności klienta, a następnie umożliwi zestawienie tychże z oczekiwaniami regionalnego rynku pracy i w efekcie pozwoli doradcy zawodowemu zaproponować optymalną ścieżkę rozwoju dla klienta;
4. 1 ogólnopolska platforma WWW związana z edukacją zawodową i kształceniem dualnym, na której produkty projektu są umieszczone i udostępnione podczas trwania projektu i po jego zakończeniu.

1.2.2. Grupy docelowe projektu DUAL

Projekt DUAL oraz jego produkty przeznaczone są dla odbiorców docelowych, do których należą: uczniowie/studenci instytucji kształcenia lub szkolenia zawodowego, absolwenci systemu kształcenia lub szkolenia zawodowego, osoby młode w wieku 18-29 lat, nie uczące się, nie szkolące i nie pracujące (tzw. „NEET” z ang. *not in employment, education or training*).

Kolejną grupą odbiorców dla których przeznaczony jest projekt DUAL oraz jego produkty są użytkownicy: instytucje kształcenia i szkolenia zawodowego (m.in. szkoły zawodowe, instytucje szkoleniowe, Centra Kształcenia Ustawicznego, Centra Kształcenia Praktycznego, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, inne instytucje związane z kształceniem i szkoleniem), instytucje doradztwa i poradnictwa zawodowego (m.in. agencje zatrudnienia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Powiatowe Urzędy Pracy, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, OHP, inne instytucje związane z doradztwem i poradnictwem zawodowym).

1.3. Ogólne informacje o platformie DUAL

Jednym z głównych produktów projektu jest platforma DUAL <https://www.projektdual.pl/>, która jest cyfrową platformą związaną z edukacją zawodową i kształceniem oraz szkoleniem w systemie dualnym, narzędziem, którego przeznaczeniem jest wsparcie procesu wdrażania postulatu kształcenia dualnego oraz wzmocnienie doradztwa zawodowego w instytucjach szkolenia i kształcenia zawodowego oraz instytucjach doradztwa i poradnictwa zawodowego.

Na platformie DUAL znajdują się m.in.: 3 kursy e-learningowe - produkty cyfrowe mające pomóc w aktywizacji zawodowej ściśle określonej grupy osób: uczniów i absolwentów placówek kształcenia lub szkolenia zawodowego oraz młodzieży tzw. „NEET” (ang. *not in employment, education or training*), to jest nie uczącej się, nie szkolącej i nie pracującej. Kursy te stanowią 3 modelowe ścieżki aktywizacji (3 kursy różniące się 1 modulem w zależności od grupy klienta - odrębna ścieżka dla: uczniów, dla absolwentów i dla młodzieży NEET) poprzez dalsze kształcenie lub szkolenie zawodowe, w tym poprzez kształcenie dualne.

Ponadto na platformie DUAL dostępne jest narzędzie diagnostyczne przeznaczone do wspierania procesu doradztwa zawodowego oferowanego ww. grupom docelowym. Narzędzie to powinno pomóc doradcy zawodowemu w ocenie poziomu motywacji, oczekiwań, umiejętności klienta. Narzędzia cyfrowe oprócz funkcji edukacyjnej i diagnostycznej starają się również zmotywować klientów doradców zawodowych do podjęcia pracy lub nauki, co jest pożądane zwłaszcza w pracy z osobami nieaktywnymi zawodowo i edukacyjnie, często zniechęconymi do aktywnego poszukiwania pracy czy podnoszenia kompetencji zawodowych.

Oprócz wyżej wymienionych produktów służących wzmocnieniu doradztwa zawodowego, na platformie znajdują się również produkty mające na celu wsparcie procesu wdrażania postulatu kształcenia dualnego – raporty i analizy, które powstały w projekcie, w tym 16 raportów (1 raport na każdy region Polski) dla nauczycieli szkolenia i kształcenia zawodowego i/lub Dyrektorów szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego z rekomendacjami dotyczącymi tworzenia nowych programów nauczania lub też modyfikacjami istniejących programów nauczania, aby wypełnić postulat kształcenia dualnego i współpracy z lokalnymi/regionalnymi pracodawcami, czy Centrami Kształcenia Praktycznego (CKP), m.in. z użyciem produktów projektu.

2. Opis procedury wdrożenia rozwiązania DUAL

„Rozwiązanie DUAL” oznacza zbiorcze określenie na platformę DUAL oraz produkty cyfrowe na niej umieszczone (narzędzie diagnostyczne, moduły e-learning, raporty, analizy, pozostałe dokumenty wytworzone w projekcie).

Rozwiązanie wdraża zawsze instytucja, a raczej osoba/osoby decyzyjne w danej instytucji, a nie kadra instytucji.

Instytucją jest podmiot prywatny lub publiczny, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność na własny rachunek, mający siedzibę/filię/oddział na terenie Polski, przynależący do kategorii instytucji typu a) lub instytucji typu b).

Instytucje typu a) to instytucje kształcenia i szkolenia zawodowego (m.in. szkoły zawodowe, instytucje szkoleniowe, Centra Kształcenia Ustawicznego, Centra Kształcenia Praktycznego, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, inne instytucje związane z kształceniem i szkoleniem).

Instytucje typu b) to instytucje doradztwa i poradnictwa zawodowego (m.in. agencje zatrudnienia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Powiatowe Urzędy Pracy, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, OHP, inne instytucje związane z doradztwem i poradnictwem zawodowym).

Wdrożyć należy całe rozwiązanie DUAL (wszystkie produkty), natomiast w praktyce można użyć tylko wybrane elementy rozwiązania, które będą przydatne w działaniu danej instytucji. Na przykład szkoła zawodowa może uznać, że w praktyce przyda się jej jedynie raport regionalny zamieszczony na platformie DUAL, z kolei agencja zatrudnienia może uznać, że skorzysta tylko z narzędzia diagnostycznego czy e-learningu dostępnych na platformie DUAL – nic nie stoi na przeszkodzie takiego korzystania z produktów DUAL.

Wdrożyć rozwiązania DUAL może zarówno instytucja, której kadra bierze udział w warsztatach wdrożeniowych organizowanych w trakcie trwania projektu (zadanie nr 5), jak i instytucja, której kadra nie brała udziału w warsztatach wdrażania.

Wdrożenie rozwiązania DUAL przez instytucję może nastąpić w trakcie trwania projektu (do 30 kwietnia 2020r. dla instytucji, których kadra brała udział w warsztatach wdrożeniowych) bądź też po jego zakończeniu. Korzystanie z platformy DUAL będzie możliwe co najmniej do dnia 30 kwietnia 2022 roku.

2. 1. Wdrożenie rozwiązania przez instytucję, której kadra bierze udział w warsztatach wdrożeniowych

Wdrożenie rozwiązania przez instytucję, której kadra bierze udział w warsztatach wdrożeniowych w trakcie trwania projektu, obejmuje 4 kroki: D.U.A.L.:

Krok nr 1 – „D” jak „deklaracja wdrożenia”. W pierwszym kroku osoba/osoby decyzyjna/e w danej instytucji dostarcza/ją Liderowi projektu (EDUCARE et SERVIRE Fundacja Antoniego Kamińskiego) osobiście lub pocztą tradycyjną (na adres: ul. Krakowska 25, 39-200 Dębica w dni robocze od 7:30 do 15:30) lub pocztą e-mail (na adres: rekrutacja@educare.pl) dokument pn. „deklaracja wdrożenia”. Jest to decyzja w formie oświadczenia osoby/osób reprezentującej/yh daną instytucję, że zobowiązuje/ą się do wdrożenia rozwiązania DUAL do praktyki do czasu zakończenia warsztatów wdrażania (lub w uzasadnionych przypadkach po ich zakończeniu jednak nie później niż do dnia 30 kwietnia 2020r.) oraz że dostarczy się nie później niż do dnia 30 kwietnia 2020r. skan lub kopię dokumentu potwierdzającego wdrożenie rozwiązania do praktyki.

Krok nr 2 – „U” jak „udział w warsztatach wdrożeniowych”. W drugim kroku, po otrzymaniu deklaracji wdrożenia od danej instytucji, instytucja ta jest uprawniona do skierowania kadry na tzw. „warsztaty wdrożeniowe”. Organizatorem warsztatów wdrożeniowych jest Lider projektu (EDUCARE et SERVIRE Fundacja Antoniego Kamińskiego). Jeśli warsztaty odbędą się w trakcie trwania projektu, gdy otwarta jest rekrutacja i dana instytucja wdroży rozwiązanie do praktyki w terminie podanym w „Kroku nr 1”, to udział w warsztatach jest nieodpłatny dla instytucji i jej kadry. Do czasu zakończenia trwania warsztatów przez kadrę danej instytucji, instytucja ta powinna dostarczyć Liderowi projektu (na dane adresowe podane w kroku nr 1) dokument potwierdzający wdrożenie rozwiązania do praktyki.

Krok nr 3 – „A” jak „analiza”. W przedostatnim kroku, po zakończeniu zaplanowanej liczby warsztatów w projekcie, dokonana zostanie analiza ich wyników na podstawie zebranego materiału podczas trwania warsztatów obejmującego: testy wiedzy, ankiety, formularze uwag i sugestii, raport z etapu wdrażania. Końcowym efektem analizy będzie utworzenie rekomendacji, które zostaną przesłane nieodpłatnie pocztą e-mail do wszystkich instytucji, które wdrożyły rozwiązanie oraz umieszczone zostaną do pobrania na platformie DUAL najpóźniej dnia 30 kwietnia 20120r. Dokument zawierał będzie m.in. opis warunków

niezbędnych do długotrwałego korzystania z produktu. Materiał ten będzie również odnosić się do zidentyfikowania elementów sprzyjających dalszemu stosowaniu produktów DUAL po zakończeniu realizacji projektu.

Krok nr 4 – „L” jak „lista instytucji”. W ostatnim kroku, po potwierdzeniu spełnienia przez daną instytucję warunków dotyczących wdrożenia rozwiązania do praktyki, instytucja ta zostaje wpisana na listę instytucji, które wdrożyły rozwiązanie projektu DUAL do praktyki funkcjonowania. Lista jest dostępna w obszarze „Ciekawostki”, box „Bazy instytucji” na stronie głównej platformy DUAL (www.projektdual.pl).

Warsztaty wdrożeniowe (zadanie nr 5) to 2-dniowe grupowe szkolenia prowadzone w formie stacjonarnej z udziałem trenera i według potrzeb również eksperta projektu DUAL, podczas których uczestnikom wytłumaczy się i nauczy, w jaki sposób korzystać z nowego rozwiązania i jak je stosować w praktyce, głównie poprzez praktyczne zaprezentowanie działania produktów projektu DUAL.

Instytucja kieruje na warsztaty wdrażania (w zadaniu nr 5) swoją kadrę – jedną lub więcej osób.

Warsztaty trwają 2 dni po 6 godzin lekcyjnych i od uczestników nie jest wymagana specjalistyczna wiedza, za wyjątkiem podstawowej znajomości obsługi komputera.

Jeśli instytucja wdroży rozwiązanie do praktyki do czasu trwania warsztatów wdrożeniowych, a w uzasadnionych przypadkach po ich zakończeniu, jednak nie później niż do dnia 30 kwietnia 2020r. oraz dostarczy nie później niż do dnia 30 kwietnia 2020r. skan lub kopię dokumentu potwierdzającego wdrożenie rozwiązania do praktyki, udział w warsztatach wdrożeniowych jest nieodpłatny dla instytucji i uczestników warsztatów skierowanych przez instytucję.

Ponadto koszty dojazdu uczestników warsztatów z miejsca zamieszkania/zatrudnienia na warsztaty i powrotu zostaną zrefundowane dopiero po wdrożeniu rozwiązania do praktyki przez daną instytucję.

Dokumenty rekrutacyjne (zadanie nr 5), w tym wzór dokumentu potwierdzającego wdrożenie rozwiązania do praktyki, są dostępne do pobrania na stronie projektu pod adresem: www.ksztalceniedualne.pl/index.php/do-pobrania

2. 2. Wdrożenie rozwiązania przez instytucję, której kadra nie brała udziału w warsztatach wdrożeniowych

Wdrożenie rozwiązania przez instytucję, której kadra nie brała udziału w warsztatach wdrożeniowych, obejmuje następujące działania:

Krok nr 1 – Zapoznanie się z informacjami zawartymi w niniejszym dokumencie pn. „INSTRUKCJA ZBIORCZA DOTYCZĄCA WDROŻENIA I STOSOWANIA NOWEGO ROZWIĄZANIA (WSZYSTKIE PRODUKTY PROJEKTU) Z REKOMENDACJAMI DOTYCZĄCYMI TWORZENIA LUB MODYFIKACJI PROGRAMÓW NAUCZANIA, ABY WYPEŁNIĆ POSTULAT KSZTAŁCENIA DUALNEGO” oraz z produktami projektu w postaci: ogólnopolskiej platformy DUAL (<https://www.projektdual.pl/>), 3 kursów typu E-learning, narzędzia diagnostycznego, 16 raportami (1 raport na każdy region Polski) dla nauczycieli szkolenia i kształcenia zawodowego i/lub Dyrektorów szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego.

Krok nr 2 – Wdrożenie rozwiązania przez instytucję do praktyki. Potwierdzeniem wdrożenia będzie dostarczenie dokumentu wydanego przez osobę/osoby decyzyjną/e w danej instytucji do Lidera projektu (EDUCARE et SERVIRE Fundacja Antoniego Kamińskiego) osobiście lub pocztą tradycyjną (na adres: ul. Krakowska 25, 39-200 Dębica w dni robocze od 7:30 do 15:30) lub pocztą e-mail (na adres: rekrutacja@educare.pl). Rozwiązanie powinno być wdrożone co najmniej do dnia 30 kwietnia 2022r.

Krok nr 3 - Po potwierdzeniu spełnienia przez daną instytucję warunków dotyczących wdrożenia rozwiązania do praktyki, instytucja ta zostaje wpisana na listę instytucji, które wdrożyły rozwiązanie projektu DUAL do praktyki funkcjonowania. Lista jest dostępna w obszarze „Ciekawostki”, box „Bazy instytucji” na stronie głównej platformy DUAL (www.projektdual.pl).

3. Instrukcja produktu: platforma DUAL

Platforma DUAL (<https://www.projektdual.pl/>) związana z edukacją zawodową i kształceniem dualnym powstała jako jeden z kluczowych produktów wypracowanych podczas realizacji projektu pn. „DUAL. Ponadnarodowa współpraca w kierunku wspierania kształcenia

dualnego w placówkach szkolenia i kształcenia zawodowego” (DUAL). Pozostałe produkty cyfrowe wytworzone w projekcie DUAL (narzędzie diagnostyczne, 3 kursy e-learning, raporty, analizy) również zostały umieszczone i udostępnione na platformie DUAL.

3.1. Użytkownicy platformy DUAL

Platforma DUAL przeznaczona jest dla:

- instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego (m.in. szkół zawodowych, instytucji szkoleniowych, Centrów Kształcenia Ustawicznego, Centrów Kształcenia Praktycznego, Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, innych instytucji związanych z kształceniem i szkoleniem),
- instytucji doradztwa i poradnictwa zawodowego (m.in. agencji zatrudnienia, poradni psychologiczno-pedagogicznych, Powiatowych Urzędów Pracy, Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, OHP, innych instytucji związanych z doradztwem i poradnictwem zawodowym),
- innych użytkowników/osób zainteresowanych założeniami idei kształcenia dualnego i doradztwa zawodowego.

Platforma jest przeznaczona dla instytucji i ich kadry jako użytkowników. Natomiast dla klientów tych instytucji, tj. uczniów i studentów, absolwentów i młodzieży NEET przeznaczone są wtórnie wybrane obszary platformy (narzędzie diagnostyczne i kursy e-learning) oraz funkcjonalność zakładania konta/logowania, aby raport indywidualny generowany przez narzędzie diagnostyczne i wyniki testów wiedzy poszczególnych modułów e-learningowych zapisywały się na koncie użytkownika indywidualnego. Niemniej jednak w założeniu to doradca zawodowy czy szkoleniowiec lub nauczyciel jako użytkownik platformy ma pokazać klientowi platformę DUAL i dostępne na niej narzędzia cyfrowe. Narzędzia te wtórnie służą klientom, natomiast ich celem jest ułatwienie pracy doradcy zawodowego, szkoleniowca, nauczyciela (np. szybsze i dokładniejsze zdiagnozowanie możliwości rozwoju zawodowego klienta, nauka klienta zdalnie nt. różnych form kształcenia dualnego – aby nie miał tego osobiście robić doradca/szkoleniowiec/nauczyciel, motywowanie klienta, skrócenie czasu pracy z klientem dzięki zastosowaniu narzędzi cyfrowych, etc.). Z platformy DUAL oraz znajdujących się na niej materiałów mogą korzystać również użytkownicy/osoby zainteresowane założeniami idei kształcenia i szkolenia dualnego i doradztwa zawodowego

spoza grupy klientów (uczniów, absolwentów, osób młodych w statusie NEET). Osoby te mogą również zarejestrować się na platformie.

Korzystanie z platformy DUAL będzie możliwe co najmniej do dnia 30 kwietnia 2022 roku.

3.2. Funkcjonalności platformy DUAL

Platforma DUAL posiada funkcjonalności określone wytycznymi WCAG 2.0 dostępności dla możliwie szerokiej grupy użytkowników, włączając w to osoby niepełnosprawne. W górnym menu znajdują się przyciski ułatwiające przeglądanie treści strony osobom niedowidzącym: przyciski umożliwiające zmianę wielkości czcionki wyświetlanej na stronie (dostępne są 3 wielkości czcionki) oraz przyciski zmiany kontrastu.

Platforma DUAL jest dostosowana dla osób, dla których język polski nie jest językiem ojczystym. Korzystając z przycisku „Wybierz język”, umieszczonego również w górnym menu na stronie głównej, można tłumaczyć treści zamieszczone na platformie DUAL na inne języki niż język polski - po kliknięciu przycisku rozwija się lista dostępnych języków: angielski, francuski, hiszpański i niemiecki. Po wyborze danego języka następuje przetłumaczenie treści na wybrany język, a w górnej części strony pojawia się komunikat (np. przy wyborze języka angielskiego - „Przetłumaczono na język: angielski”).

Korzystanie z platformy DUAL możliwe jest z poziomu urządzeń mobilnych.

3.3. Budowa platformy cyfrowej

Mapa serwisu składa się ze strony głównej oraz kilku podstron. Jest ona prosta i intuicyjna w obsłudze. Strona główna zawiera menu główne, menu środkowe oraz boxy na dole strony.

Na stronie głównej platformy DUAL znajdują się informacje na temat projektu DUAL oraz odnośniki do artykułów na temat kształcenia dualnego w Polsce.

W ramach menu górnego na stronie głównej platformy DUAL umieszczono logo i nazwę projektu, wyodrębnione też zostały następujące zakładki: *O platformie*, *Pomoc*, *FAQ*, *Kontakt*, *Zaloguj*, *Rejestracja*. Kliknięcie na logo projektu DUAL powoduje powrót do strony głównej serwisu.

Zakładka *O platformie* zawiera opis platformy cyfrowej, informacje na temat projektu, w ramach którego została utworzona oraz opis innych narzędzi i produktów wypracowanych w toku realizacji projektu.

Zakładka *Pomoc* zawiera następujące części:

- *Przewodnik po platformie* – jest to odnośnik do *Przewodnika po platformie DUAL*, który ma za zadanie pomóc użytkownikom platformy w poruszaniu się po niej, dostarcza informacji na temat przeznaczenia poszczególnych sekcji, pomaga w odszukaniu potrzebnych informacji dotyczących kształcenia dualnego.
- *FAQ* (czyli najczęściej nadawane pytania) – zawiera pytania i odpowiedzi na temat przystąpienia do projektu, wdrażania produktów projektu, informacje o platformie, kursach e-learning, narzędziu diagnostycznym dostępnym na platformie
- *Instrukcja i rekomendacje*.

Zakładka *Kontakt* zawiera dane kontaktowe lidera projektu, takie jak nazwa, adres, numery telefonów, adresy e-mail) oraz mapę dojazdu.

W celu zalogowania się na konto znajdujące się na platformie DUAL (<https://www.projektdual.pl/>) należy najpierw zarejestrować się, poprzez wybranie opcji *Rejestracja* (w prawym, górnym rogu ekranu) oraz uzupełnić krótki formularz.

Po zakończeniu rejestracji i kliknięciu w link aktywacyjny, przesyłany na adres e-mail podawany podczas rejestracji można logować się na platformie. Aby się zalogować, należy wybrać opcję *Zaloguj* (w prawym, górnym rogu ekranu na stronie głównej platformy DUAL) a następnie wpisać adres mailowy oraz hasło przypisane do konta podczas rejestracji.

Zakładka *Zaloguj* służy również do logowania użytkowników poprzez konto w serwisie Facebook, umożliwia również przypomnienie hasła. Po kliknięciu w odnośnik „Nie pamiętam hasła” następuje przekierowanie do strony, gdzie można dokonać resetu hasła.

Po zalogowaniu użytkownik posiada dostęp do konta na platformie DUAL. W ramach *Mojego konta* dostępne są następujące zakładki: *Szkolenia*, *Instrukcja dla doradcy zawodowego* (zakładka pomocna dla doradców zawodowych, można z niej skorzystać bez rejestracji konta na platformie; aby skorzystać z materiałów w niej zamieszczonych należy przejść przez zakładkę *Narzędzie w wersji on-line*, a następnie wybrać zakładkę *Instrukcja dla doradcy zawodowego*), *Narzędzie w wersji on-line*, *Narzędzie do wydruku*, *Moje dane*.

W ramach zakładki *Moje dane* dostępne są następujące opcje:

- *Edytuj swoje dane*: umożliwiająca edycję danych wprowadzonych podczas rejestracji na konto (z wyjątkiem pola z adresem e-mail),
- *Zmień hasło*: umożliwiająca zmianę hasła.

Potwierdzeniem zapisania nowych danych jest komunikat *Dane zostały zaktualizowane*.

- *Zaliczone moduły*: korzystając z tej opcji, użytkownik ma dostęp do wykazu rozwiązanych testów wiedzy kończących moduły e-learningowe, a po pozytywnym

zaliczeniu 3 testów wiedzy (z modułów I, II i III), uzyskuje możliwość wydruku certyfikatu ukończenia kursu w formacie .pdf. Aby wydrukować certyfikat ukończenia kursu e-learning należy kliknąć przycisk „Pobierz certyfikat”:

- *Narzędzia diagnostyczne*: korzystając z tej opcji, użytkownik platformy DUAL posiada dostęp do indywidualnego raportu opatrzonego danymi podanymi przy rejestracji na platformie DUAL, uzyskanego po uzupełnieniu narzędzia diagnostycznego z możliwością jego wydruku w formacie .pdf

Kolejną sekcją strony głównej są *Ciekawostki* - w ramach tego działu wyodrębnione zostały zakładki: *Porady ekspertów*, *Linkownia*, *Bazy instytucji*.

W dziale *Porady ekspertów* zamieszczone są porady ekspertów dla doradców zawodowych dotyczące wykorzystania platformy, narzędzia diagnostycznego i modułów e-learning podczas spotkań z ich klientami.

Zakładka *Linkownia* zawiera odnośniki do stron internetowych poruszających zagadnienia związane z kształceniem dualnym, edukacją zawodową, obecnie i po reformie z 2017 roku. *Linkownia* jest na bieżąco aktualizowana o nowe adresy internetowe stron związanych z problematyką kształcenia dualnego.

W zakładce *Bazy instytucji* można natomiast znaleźć dane kontaktowe instytucji, które wdrożyły do praktyki platformę DUAL i potwierdziły wdrożenie odpowiednim dokumentem (lista instytucji uzupełniana jest na bieżąco).

Następnym działem serwisu są następujące boksy:

- *Kursy e-learning*,
- *Narzędzie diagnostyczne*,
- *Raporty i analizy*.

W boksie *Kursy e-learning* znajdują się trzy kursy typu e-learning. Kursy te mają na celu pomoc w aktywizacji zawodowej uczniów i absolwentów placówek kształcenia i szkolenia zawodowego w wieku powyżej 18 roku życia oraz młodzieży NEET powyżej 18 roku życia. Poprzez utworzenie 3 modelowych ścieżek w formie e-learning, aktywizacja tych osób będzie oparta o dalsze kształcenie lub szkolenie zawodowe (w tym kształcenie dualne). Dalsze ścieżki dla poszczególnych grup będą wyglądały następująco:

- dla obecnych uczniów szkolnictwa zawodowego (w wieku powyżej 18 lat) - kontynuacja nauki w systemie dualnym lub innym związanym ze szkoleniem, lub kształceniem zawodowym, lub zakończenie nauki i podjęcie zatrudnienia

- dla absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego (w wieku powyżej 18 lat) - podjęcie zatrudnienia lub też powrót do nauki w systemie dualnym, lub innym związanym ze szkoleniem, lub kształceniem zawodowym
- dla młodzieży NEET (w wieku powyżej 18 lat) - umożliwienie im nabycia kwalifikacji zawodowych poprzez naukę w systemie dualnym lub innym związanym ze szkoleniem, lub kształceniem zawodowym, a następnie, po jej zakończeniu, podjęcie zatrudnienia.

Aby przejść do poszczególnych modułów e-learningowych należy wcisnąć przycisk *Przejdź do kursów*.

W boksie *Narzędzie diagnostyczne* znajduje się opis narzędzia diagnostycznego (wypracowanego w ramach realizacji projektu) dla doradców zawodowych pracujących z uczniami, absolwentami szkolenia i/lub kształcenia zawodowego oraz młodzieżą NEET (tj. osobami bezrobotnymi i biernymi zawodowo, w wieku 18-29 lat, nie uczącymi się, nie pracującymi i nie szkolącymi minimum 4 tygodnie przed przystąpieniem do projektu).

Narzędzie to umożliwia doradcom zawodowym ocenę poziomu motywacji, oczekiwań i umiejętności osób, a następnie umożliwiają zestawienie ich z oczekiwaniami regionalnego rynku pracy i w efekcie pozwalają zaproponować osobom optymalną ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego. Aby przejść do poszczególnych narzędzi należy wcisnąć przycisk *Przejdź do Narzędzia*.

W boksie *Raporty i analizy* znajduje się 16 raportów (po 1 raporcie na każde województwo) dla nauczycieli szkolenia i kształcenia zawodowego i/lub Dyrektorów szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego z rekomendacjami dotyczącymi tworzenia nowych programów nauczania lub też modyfikacjami istniejących programów nauczania, raport „desk research” (tj. raport z pogłębionej analizy materiału zastanego) w języku polskim i angielskim, raporty z badań FGI z młodzieżą oraz z osobami pracującymi oraz inne raporty dotyczące kształcenia dualnego. Aby przejść do poszczególnych produktów projektu należy wcisnąć przycisk *Przejdź do Raportów*.

Aby zapoznać się z wybranym raportem, należy kliknąć przycisk „pobierz”, możliwe jest wtedy zapisanie pliku z raportem w formacie PDF na dysku swojego komputera.

4. Instrukcja produktu: narzędzie diagnostyczne DUAL

Narzędzie diagnostyczne opracowane w ramach projektu DUAL służy praktycznej pracy z klientami, korzystającymi ze wsparcia doradców zawodowych. Adresatami badania są osoby, które poszukują lub w najbliższym czasie będą poszukiwać pracy bądź odpowiedniej dla siebie ścieżki edukacyjnej. W szczególności osoby te to: – uczniowie i studenci, – absolwenci różnych typów szkół, – osoby, które nie uczą się i nie pracują (NEET). Celem użycia narzędzia jest określenie kompetencji i predyspozycji klienta oraz odpowiedniego typu/grupy zawodowej.

4.1. Przeprowadzanie badania

Doradca pracujący z klientem po zapoznaniu się ze strukturą narzędzia może zaplanować sposób przeprowadzenia badania oraz omówienia wyników z osobą badaną. Narzędzie opracowano w formatach online, offline oraz bez dostępu do komputera, by umożliwić korzystanie z niego w różnych sytuacjach i warunkach.

Korzystając z narzędzia online (<https://www.projektdual.pl/konto/badanie-kompetencji>) można uzyskać raport natychmiast, dzięki czemu przeprowadzenie badania oraz omówienie wyników może być zrealizowane podczas jednego spotkania z klientem.

Jeśli doradca decyduje się na korzystanie z narzędzia w wersji offline (bez dostępu do sieci Internet, ale z dostępem do komputera), musi pamiętać o wcześniejszym przygotowaniu wydruku kwestionariusza, który można pobrać na platformie DUAL (<https://www.projektdual.pl/assets/media/narzedzie-diagnostyczne-dual-do-wydruku.pdf>) oraz o pobraniu na komputer kalkulatora znajdującego się na platformie DUAL (<https://www.projektdual.pl/instrukcja-dla-doradcy-zawodowego>). Uzyskany raport najlepiej przedstawić klientowi podczas kolejnego spotkania. Sesje z klientem warto planować w taki sposób, by wystarczyło czasu na wspólną analizę wyników badania oraz omówienie płynących z niego wniosków i dalszych kierunków działania.

Korzystając z narzędzia w wersji bez dostępu do komputera i bez dostępu do sieci Internet, doradca zawodowy musi pamiętać o wcześniejszym przygotowaniu wydruku kwestionariusza, który można pobrać na platformie DUAL (<https://www.projektdual.pl/assets/media/narzedzie-diagnostyczne-dual-do-wydruku.pdf>) oraz o wydruku podręcznika dla doradcy zawodowego dotyczącego korzystania z narzędzia

diagnostycznego pn. „Badanie kompetencji i zawodów (BKizDZP)” dostępnego do pobrania na platformie DUAL (<https://www.projektdual.pl/assets/media/instrukcja-dla-doradcy-zawodowego.pdf>). W podręczniku opisano proces obliczania wyników badania „krok po kroku”, przy użyciu tradycyjnych narzędzi (np. notesu i długopisu).

Udzielenie odpowiedzi na wszystkie pytania zajmuje zwykle kilkanaście minut, ale warto upewnić się, czy czas ten będzie wystarczający dla konkretnej osoby. Więcej czasu mogą potrzebować m.in. klienci niepełnosprawni, z dysleksją oraz osoby, dla których język polski nie jest językiem ojczystym. Rolą doradcy jest sprawić, by każdy klient czuł się podczas pracy z narzędziem bezpiecznie i aby w razie potrzeby prosił o dodatkowe wyjaśnienia.

Badanie może być przeprowadzone z klientem na dwa równorzędne sposoby:

- *Narzędzie online*

Klient może skorzystać z narzędzia podczas spotkania z doradcą zawodowym. Zaletą tego rozwiązania jest możliwość natychmiastowego i osobistego wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości. Klient ma też możliwość skorzystania z narzędzia samodzielnie. Jeśli doradca uzna takie rozwiązanie za przydatne, może polecić to danej osobie np. w ramach indywidualnej pracy pomiędzy sesjami. W takim przypadku należy koniecznie upewnić się, że klient ma dostęp do Internetu oraz ustalić termin spotkania podsumowującego, by dać możliwość wspólnego omówienia raportu.

- *Narzędzie offline/bez dostępu do Internetu i komputera*

Tę wersję narzędzia po pobraniu z platformy DUAL (<https://www.projektdual.pl/assets/media/narzedzie-diagnostyczne-dual-do-wydruku.pdf>) należy wydrukować i przekazać klientowi, który (zależnie od potrzeb) może wypełnić ją w towarzystwie doradcy lub samodzielnie, np. w ramach zadania domowego. Z wersji drukowanej narzędzia doradca może też skorzystać w sytuacji, gdy chce przeprowadzić badanie jednocześnie na większej liczbie osób (np. w klasie szkolnej). W takim wypadku powinien poprosić uczestników, by zapisali swoje imię/nazwisko/nick na arkuszach oraz uprzedzić ich, że raporty otrzymają podczas kolejnego spotkania.

4.2. Narzędzie online

Po zalogowaniu się na konto na platformie DUAL użytkownik będzie miał możliwość zapisania i wydruku indywidualnego raportu uzyskanego po uzupełnieniu narzędzia diagnostycznego.

Użytkownik niezalogowany na konto może również otrzymać indywidualny raport oraz wydrukować go w formacie .pdf, ale nie będzie miał możliwości zapisania go na swoim koncie na platformie DUAL wraz z datą uzupełnienia narzędzia diagnostycznego. Istnieje natomiast możliwość zapisu wygenerowanego raportu na dysku komputera.

Dostęp do narzędzia diagnostycznego w wersji online oraz do wydruku a także do *Instrukcji dla doradcy zawodowego* (podręcznika i kalkulatora) jest możliwy z poziomu strony głównej platformy DUAL (boks: *Narzędzie diagnostyczne*, następnie przycisk *Przejdź do narzędzia*) albo po zalogowaniu się na konto użytkownika (opcje w menu bocznym: *Narzędzie w wersji online*, *Narzędzie do wydruku*, *Instrukcja dla doradcy zawodowego*).

W zakładce *Narzędzie w wersji online* znajduje się test mający na celu badanie kompetencji, test ten składa się z 60 stwierdzeń oraz 10 sytuacji. Po uzupełnieniu odpowiedzi testu generowany jest raport na temat predyspozycji i kompetencji zawodowych użytkownika oraz zawodów zgodnych z tymi kompetencjami.

Aby rozpocząć badanie należy wcisnąć żółty przycisk *Przejdź dalej*. Pojawia się odpowiedni komunikat informacyjny stanowiący objaśnienia dla użytkownika przy przechodzeniu przez kolejne kroki badania. Następnie użytkownik przechodzi do strony z Metryczką, w której należy podać następujące wymagane dane (oznaczone czerwoną gwiazdką), takie jak:

- Płeć (pole rozwijalne, do wyboru: Kobieta; Mężczyzna)
- Wiek (pole liczbowe, do wpisania lub wskazania właściwego wieku za pomocą przycisków „+”/”-“),
- Miejsce zamieszkania (pole rozwijalne, do wyboru: Wieś; Miasto),
- Wykształcenie (pole rozwijalne, do wyboru: Niższe niż podstawowe; Podstawowe; Gimnazjalne; Zawodowe (ZSZ); Zawodowe (technikum); Ogólnokształcące (LO); Wyższe),
- Aktualna sytuacja zawodowa (pole rozwijalne, do wyboru: Uczeń/uczennica lub /student/ studentka; Absolwent/absolwentka edukacji zawodowej który/która pracuje lub uczy się lub szkoli w dniu badania; Osoba, która nie uczy się, nie szkoli i nie pracuje w dniu badania; Inna).

Poniżej danych z metryczki dostępne są następujące żółte przyciski:

- *Wróć* - po jego kliknięciu następuje powrót do poprzedniej strony,
- *Rozpocznij od nowa* - powoduje wyczyszczenie wprowadzonych danych,
- *Przejdź dalej* - po poprawnym wypełnieniu wymaganych pól z danymi następuje przejście do kolejnej strony badania (*Krok 1*).

Na kolejnych stronach (*Kroki od 1 do 5*) użytkownik ma za zadanie zaznaczyć wybrane odpowiedzi w skali od 1 do 4, gdzie poszczególne cyfry oznaczają:

1 - zdecydowanie nie; 2 – raczej nie; 3 – raczej tak; 4 – zdecydowanie tak.

Odpowiedzi należy zaznaczać zgodnie z prawdą, tak aby najlepiej odzwierciedlały opinie lub przekonania na dany temat. Twierdzenia (razem 60) dotyczą cech i umiejętności użytkownika. W każdym pytaniu należy wybrać jedną odpowiedź. Po zaznaczeniu wszystkich odpowiedzi w danym kroku, należy wcisnąć żółty przycisk *Przejdź dalej* (w celu przejścia do kolejnego kroku), przycisk *Wróć* (aby cofnąć się do kroku poprzedniego) lub przycisk *Rozpocznij od nowa* (aby rozpocząć badanie kompetencji od początku).

Po uzupełnieniu odpowiedzi na twierdzenia z Kroku 5, po wciśnięciu przycisku *Przejdź dalej*, użytkownik przechodzi do strony z sytuacjami. Przy każdej z 10 opisanych sytuacji należy wybrać dwie odpowiedzi najbardziej pasujące do użytkownika. Po zaznaczeniu dwóch odpowiedzi pojawia się żółty przycisk *Resetuj* służący do wyczyszczenia zaznaczonych odpowiedzi w danej sytuacji.

Po zaznaczeniu wszystkich odpowiedzi w części *Sytuacje*, należy wcisnąć żółty przycisk *Przejdź dalej* (w celu przejścia do *Raportu indywidualnego*) lub przycisk *Wróć* (aby cofnąć się do Kroku 5).

Po uzupełnieniu odpowiedzi w *Sytuacjach*, po wciśnięciu przycisku *Przejdź dalej*, użytkownik przechodzi do strony, gdzie zostaje wygenerowany raport indywidualny. Raport ten wskazuje pasujące do użytkownika grupy zawodowe dobrane na podstawie odpowiedzi udzielonych w badaniu, w tym wskazuje preferowane zadania oraz przykładowe zawody, określa także poziom poszczególnych kompetencji i predyspozycji (niski, średni lub wysoki).

Po zapoznaniu się z raportem indywidualnym istnieje możliwość jego wydruku oraz zapisu na dysk swojego komputera (za pomocą przycisku *Drukuj/zapisz raport indywidualny*).

Wyniki w postaci indywidualnego raportu są generowane automatycznie. Jeśli klient zaloguje się przed skorzystaniem z narzędzia, raport będzie dostępny z poziomu jego konta, także w późniejszym czasie. W dowolnej chwili można go wydrukować. Jeśli zalogowany klient weźmie udział w badaniu kolejny raz, wyniki również zostaną zapisane. W badaniu można wziąć udział również bez logowania, w takiej sytuacji raport zostanie wygenerowany (w wersji możliwej do wydrukowania), ale nie zostanie zapamiętany.

4.3 Narzędzie do wydruku

Zakładka *Narzędzie do wydruku* zawiera formularz *Badanie kompetencji i zawodów* do wydruku i ręcznego wypełnienia przez klienta.

Do wyliczania wyników można posłużyć się kalkulatorem, który działa po pobraniu na swój komputer ze strony www.projektdual.pl. Wystarczy wpisać liczby zaznaczone przez klienta w odpowiednie rubryki, a raport zostanie wygenerowany automatycznie. Można go wydrukować.

Nie mając dostępu do komputera można wyliczyć wyniki całkowicie samodzielnie, posługując się instrukcjami zawartymi w *Podręczniku dla doradcy zawodowego dotyczącego korzystania z narzędzia diagnostycznego „Badanie kompetencji i zawodów (BKIZDZP)”* umieszczonym na platformie DUAL <https://www.projektdual.pl/assets/media/instrukcja-dla-doradcy-zawodowego.pdf>.

5. Instrukcja produktu: e-learning DUAL

Na platformie DUAL umieszczono 3 kursy typu E-learning przeznaczone do wzmocnienia doradztwa zawodowego w placówkach psychologiczno-pedagogicznych, szkołach i placówkach kształcenia i szkolenia zawodowego, CKP, publicznych i niepublicznych Agencjach Doradztwa i Poradnictwa zawodowego pomagające im w obsłudze ściśle określonej grupy klientów: uczniów i absolwentów placówek kształcenia i szkolenia zaw. w wieku powyżej 18 r. ż. oraz młodzieży NEET powyżej 18 r. ż., poprzez utworzenie 3 modelowych ścieżek aktywizacji poprzez dalsze kształcenie lub szkolenie zawodowe, w tym poprzez kształcenie dualne.

Moduły e-learningowe przekazują podstawowe informacje na temat różnych metod aktywizacji szkoleniowej, edukacyjnej i zawodowej, przy tym przedstawiają one trzy różne ścieżki aktywizacji (odrębne moduły szkoleń e-learningowych) dla trzech różnych grup odbiorców docelowych (uczeń, absolwent szkolenia/kształcenia zawodowego, osoba młoda NEET).

Tematyka i konstrukcja kursów e-learningowych jest dopasowana do odbiorców docelowych (którymi co do zasady są osoby młode powyżej 18r.ż. i poniżej 30r.ż.), a dodatki do szkoleń w postaci case-studies (historie dla ciekawych), których bohaterami są również osoby młode, posługujące się językiem potocznym mogą dodatkowo zachęcać określoną grupę

klientów doradców zawodowych dla których szkolenia są dedykowane do zapoznania się z nimi.

5.1. Forma realizacji kursów e-learningowych

Kursy e-learningowe opracowane zostały w formie samokształceniowej. Proces kształcenia oparto na realizacji trzech modułów kończących się testem sprawdzającym, przy czym w zależności od sytuacji odbiorcy na rynku pracy, ścieżka nauki i wybór modułów wygląda odmiennie, co wpływa na indywidualizację procesu kształcenia, dostosowywanie do indywidualnych potrzeb i doświadczeń uczestników. Moduły I oraz III są obowiązkowe dla wszystkich uczestników kursów, natomiast zróżnicowanie ścieżki kształcenia następuje przy wyborze odpowiedniego modułu II.

Moduł IIa przeznaczony jest dla obecnych uczniów szkolnictwa zawodowego, moduł IIb dla absolwentów szkolenia lub kształcenia zawodowego, natomiast moduł IIc dla osób młodych nie szkolących się, nie uczących się i nie pracujących.

Każdy z modułów zawiera dodatkowe materiały dla osób zainteresowanych danym tematem, rozszerzające i uzupełniające nabytą wiedzę i umiejętności oraz multimedialną instrukcję.

Kursy mogą być realizowane w formie zdalnej (na odległość) z pominięciem bezpośredniego kontaktu doradcy zawodowego/trenera z uczestnikiem kursu, których dzieli zarówno dystans czasowy jak i przestrzenny. Uczestnik może realizować kursy w dowolnym miejscu i czasie. Warunkiem otrzymania certyfikatu ukończenia kursu jest utworzenie konta na platformie www.projektdual.pl oraz pozytywne zaliczenie (uzyskanie minimum 60% punktów) trzech testów kończących moduły. Testy sprawdzające zbudowane są z pytań jednokrotnego wyboru, przy czym liczba podejść do rozwiązania testów jest nieograniczona, brak również ograniczeń czasowych w zakresie ich uzupełniania.

Uczestnik może realizować kursy w formie *blended learning* (nauczanie/uczenie się hybrydowe, komplementarne, mieszane), gdzie proces dydaktyczny prowadzony jest częściowo w sposób tradycyjny (część stacjonarna), a częściowo za pośrednictwem Internetu (część zdalna). Obie formy, będąc podporządkowane tym samym ogólnym celom kształcenia, mogą uzupełniać się w ich realizacji. Wykorzystując taką formę kształcenia doradca zawodowy/trener staje się przewodnikiem, konsultantem uczestnika kursu. Pełni rolę

moderatora poprzez prowadzenie przebiegu procesu dydaktycznego (określenie zakresu czasowego realizacji poszczególnych modułów, wykorzystanie komponentów kursu, aby można było osiągnąć wszystkie założone cele i efekty kształcenia, motywowanie do uczenia się, udzielanie wskazówek, aktywizowanie, kontrolowanie postępów, podsumowanie efektów pracy uczestnika kursu).

Kursy e-learningowe umieszczone na platformie DUAL mogą również służyć wspieraniu tradycyjnie prowadzonych spotkań doradcy zawodowego/trenera z uczestnikami np. poprzez użycie umieszczonych w poszczególnych modułach materiałów edukacyjnych, testów sprawdzających, zadań służących autoewaluacji nabytej wiedzy i umiejętności, materiałów dodatkowych, uzupełniających.

5.2. Warunki techniczne konieczne do korzystania z kursów e-learningowych

Warunkiem technicznym koniecznym do korzystania z kursów e-learning na platformie jest:

- posiadanie komputera stacjonarnego lub urządzenia typu laptop z dostępem do sieci Internet i z zainstalowaną przeglądarką internetową (UWAGA! Kursy e-learningowe nie są dostępne z urządzeń mobilnych np. tablet czy smartphone): Google Chrome 70 lub wyższy, Mozilla Firefox 66 lub wyższy, Safari 10 lub wyższy, Opera 60 lub wyższy, Microsoft Edge 44 lub wyższy;
- włączona obsługa cookies (ciasteczek) oraz Local Storage;
- włączona obsługa JavaScript w przeglądarce;

W celu korzystania z kursów e-learning urządzenie (komputer stacjonarny lub laptop) musi mieć zapewnione aktywne połączenie internetowe dobrej jakości.

5.3. Wymogi uzyskania certyfikatu ukończenia kursu e-learningowego

Warunkiem otrzymania certyfikatu ukończenia kursu jest utworzenie konta na platformie (www.projektdual.pl) oraz pozytywne zaliczenie trzech testów kończących moduły I, II i III. Testy sprawdzające, zbudowane są z pytań jednokrotnego wyboru. Podczas rozwiązywania testów konieczne jest zalogowanie się na konto znajdujące się na platformie DUAL, aby wyniki testów zostały zapisane.

Moduły e-learningowe można realizować w dowolnej liczbie podejść, nie ustalone zostały również żadne ograniczenia czasowe. Warto jednak pamiętać, aby podczas ostatniego podejścia oraz rozwiązywania testu, zalogować się na konto znajdujące się na platformie DUAL, w przeciwnym wypadku uzyskany wynik nie zostanie zapisany. Jeśli realizacja danego modułu zostanie przerwana przed rozwiązaniem testu wiedzy, to również nie zostanie zapisane miejsce/slajd, w którym przerwano realizację, dlatego zaleca się ukończenie całego modułu przy jednym podejściu.

5.4. Budowa kursów e-learningowych

Moduły e-learningowe stanowią elementy kursu. Na platformie znajduje się ich 5, przy czym w zależności od sytuacji klienta na rynku pracy, ścieżka nauki i wybór modułów wygląda odmiennie. W celu zrealizowania kursu oraz otrzymania certyfikatu wystarczy ukończyć 3 moduły e-learningowe (I, II i III).

Moduły kursu przeznaczone są głównie dla obecnych uczniów szkolnictwa zawodowego, dla absolwentów szkolenia lub kształcenia zawodowego oraz dla osób w wieku 18-29 lat, nie uczących się, nie szkolących i nie pracujących (tzw. młodzieży NEET - z ang. not in employment, education or training). Dostęp do modułów e-learningowych jest nieodpłatny i mogą być one wykorzystane również przez inne grupy klientów.

Moduły e-learningowe zbudowane są następujących elementów, tworzących liniowy układ treści:

- materiały informacyjne: cele i efekty kształcenia,
- materiały dydaktyczne,
- materiały utrwalające i aktywizujące,
- podsumowanie,
- test sprawdzający
- zakończenie wraz z informacją o dalszych etapach nauki (przekierowanie do odpowiedniego modułu w zależności od grupy odbiorców, materiały dodatkowe).

Każdy z modułów zawiera dodatek/dodatki – są to dodatkowe materiały dla osób zainteresowanych danym tematem, rozszerzające i uzupełniające nabytą wiedzę i umiejętności. Dodatek stanowi materiał uzupełniający zagadnienia przedstawione w module. Realizacja dodatku nie jest wymagana w celu uzyskania certyfikatu potwierdzającego ukończenie kursu.

W zakładce do każdego modułu kursu znajduje się odnośnik do *Instrukcji multimedialnej*. Jest ona dostępna po kliknięciu przycisku *Rozpocznij* w danym realizowanym module kursu. Instrukcja multimedialna jest to poradnik omawiający zagadnienia danego modułu w formie filmu z elementami animacji.

Poszczególne moduły e-learningowe dostępne są z poziomu strony głównej platformy DUAL (boks: *Kursy e-learning*, następnie przycisk: *Przejdź do kursów*), bądź po zalogowaniu na konto użytkownika platformy DUAL (opcja w menu bocznym: *Szkolenia*).

Moduł I *NAUKA W SYSTEMIE DUALNYM*, obligatoryjny dla wszystkich uczestników procesu kształcenia, dotyczy nauczania w systemie dualnym, korzyści płynących z takiego nauczania zarówno dla osoby podejmującej naukę, szkoły jak i dla pracodawcy.

W module I przedstawiono założenia reformy edukacji w Polsce z roku 2017, zasady funkcjonowania szkół branżowych I i II stopnia oraz formy współpracy instytucji kształcenia lub szkolenia zawodowego z pracodawcami.

W module I określono następujący liniowy układ treści: przedstawienie celów i efektów kształcenia, materiały dydaktyczne, utrwalające i aktywizujące, podsumowanie, test sprawdzający nabytą wiedzę i umiejętności oraz zakończenie wraz z informacją o dalszych etapach nauki (przekierowanie do odpowiedniego modułu w zależności od grupy odbiorców, materiały dodatkowe).

W celu przejścia do kolejnych ekranów modułu, *Ćwiczeń* lub *Testu wiedzy*, należy wciskać żółty przycisk *Przejdź dalej* (po zaznaczeniu odpowiedzi w ramach *Ćwiczeń* lub *Testu wiedzy*, należy najpierw sprawdzić wynik ćwiczeń bądź testu za pomocą przycisku „Sprawdź czy zaliczyłeś test” - po wciśnięciu tego przycisku pojawia się komunikat: *Test nie zaliczony. Spróbuj jeszcze raz!* lub *Gratuluję! Test został zaliczony!*). W celu rozpoczęcia modułu od początku należy kliknąć przycisk „Rozpocznij ponownie”, natomiast chcąc powrócić na poprzednią stronę należy wykorzystać przycisk *Wstecz*. Na koniec modułu możliwe jest zapoznanie się z dodatkiem pt. *Nauka w systemie dualnym w innych krajach Unii Europejskiej* lub przejście do kolejnych modułów (Moduł IIa, IIb, IIc)

Moduł IIa *OBECNI UCZNIOWIE SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO* przeznaczony jest dla uczniów instytucji kształcenia lub szkolenia zawodowego.

We wstępie do modułu zawarto informacje o celach i efektach kształcenia oraz formie sprawdzenia nabytej wiedzy i umiejętności- teście kończącym realizację modułu.

Moduł IIa poświęcony jest tematyce branżowych szkół I i II stopnia, Polskiej Ramie Kwalifikacji, zmianom w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, możliwych ścieżek zdobywania kwalifikacji zawodowych, różnych dróg przejścia od edukacji do zatrudnienia, zawodom deficytowym, roli pracodawcy w systemie kształcenia dualnego, kompetencji miękkich, kompetencji kluczowych.

Przechodzenie do kolejnych ekranów modułu IIa jest analogiczne jak w przypadku realizacji modułu I. Rozszerzenie i uzupełnienie treści modułu IIa stanowią dwa dodatki: *Historia Maćka*, *Historia Marty*.

Ostatni ekran kursu wskazuje uczestnikowi dalszy etap nauki poprzez przekierowania do dodatków oraz modułu III.

Moduł IIb *ABSOLWENCI SZKOŁENIA LUB KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO* przeznaczony jest dla absolwentów kształcenia lub szkolenia zawodowego.

Moduł IIb poświęcony jest motywacji (wewnętrznej oraz zewnętrznej), sposobom skutecznego motywowania się, planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej, doradztwu zawodowemu, pozaszkolnym rodzajom nauki w systemie dualnym (Centra Kształcenia Praktycznego, Cechy Rzemieślnicze i szkolenia zawodowe).

Przechodzenie do kolejnych ekranów modułu IIb jest analogiczne jak w przypadku realizacji wcześniejszego modułu.

Rozszerzenie i uzupełnienie treści modułu IIb stanowią dwa dodatki: *Historia Kostka*, *Historia Krzysztofa*.

Ostatni ekran modułu wskazuje uczestnikowi dalszy etap nauki poprzez przekierowania do dodatków oraz modułu III.

Moduł IIc *OSOBY MŁODE NIE UCZĄCE SIĘ, NIE SZKOLĄCE SIĘ I NIE PRACUJĄCE* przeznaczony jest dla osób młodych w wieku 18-29 lat, nie uczących się, nie szkolących i nie pracujących (tzw. NEET ang. *not in employment, education or training*).

Moduł IIc poświęcony jest objaśnieniu akronimu NEET, omówieniu liczebności młodzieży NEET w krajach Unii Europejskiej, podziału młodzieży NEET na poszczególne grupy, tematyce doradztwa zawodowego. W module tym przedstawiono rolę doradcy zawodowego, pedagoga, *job coacha*, mentora, tutora, zastosowanie w systemie nauczania dualnego teorii automotywacji, drogi zdobywania kwalifikacji w klasycznym systemie edukacji oraz w systemie nauki dualnej.

Przechodzenie do kolejnych ekranów modułu IIc jest analogiczne jak w przypadku realizacji wcześniejszego modułu.

Rozszerzenie i uzupełnienie treści modułu IIc stanowią dwa dodatki: *Historia Moniki*, *Historia Pawła*.

Ostatni ekran modułu wskazuje uczestnikowi dalszy etap nauki poprzez przekierowania do dodatków oraz modułu III.

Moduł III *BĄDŹ ŚWIADOMYM UCZESTNIKIEM PROCESU NAUKI W SYSTEMIE DUALNYM* jest obligatoryjny dla wszystkich uczestników kursu, niezależnie od aktualnej sytuacji na rynku pracy. Podobnie jak pozostałe moduły, kończy się testem sprawdzającym, którego wyniki zapisywane są na koncie użytkownika platformy DUAL.

Po pozytywnym zaliczeniu 3 testów (po I, II oraz III module) uczestnik może samodzielnie wydrukować certyfikat poświadczający ukończenie kursu.

W scenariuszu modułu III zawarto informacje na temat procesu organizacji kształcenia praktycznego, zawodów deficytowych, profilu kompetencyjnego, kompetencji ogólnych oraz zawodowych, zajęć praktycznych, umowy o praktykę zawodową a także obowiązków szkoły podczas praktyk, obowiązków podmiotów przyjmujących na naukę zawodu, roli instruktora praktycznej nauki zawodu, finansowania praktycznej nauki zawodu, refundacji pracodawcom ponoszonych kosztów, integracji działań na rzecz współpracy szkół z pracodawcami.

Przechodzenie do kolejnych ekranów modułu III jest analogiczne jak w przypadku realizacji wcześniejszego modułu.

Uzupełnienie treści modułu III stanowi dodatek: *Praktyki i staże w innych krajach Unii Europejskiej*.

Ostatni ekran modułu umożliwia uczestnikowi skorzystanie z dodatkowych materiałów (przekierowanie do dodatku) oraz wskazuje sposób wydruku certyfikatu poświadczającego ukończenie kursu poprzez bezpośrednie przekierowanie do zakładki „Moje dane” dostępnej dla zalogowanych użytkowników.

6. Instrukcja produktu: 16 raportów regionalnych DUAL

W ramach projektu powstało 16 raportów (1 raport na każdy region Polski) dla nauczycieli szkolenia i kształcenia zawodowego i/lub Dyrektorów szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego z rekomendacjami dotyczącymi tworzenia nowych programów nauczania, lub też modyfikacjami istniejących programów nauczania, aby wypełnić postulat kształcenia dualnego i współpracy z lokalnymi/regionalnymi pracodawcami, Centrami Kształcenia Praktycznego (CKP), m.in. z użyciem produktów projektu.

6.1. Reforma edukacji z 1999 roku

Zgodnie z założeniami reformy edukacji z 1999 roku nastąpiło przekształcenie obowiązującego od 1968 r. dwustopniowego systemu szkolnictwa w strukturę trzystopniową (system 3-6-3). Okres nauki w szkole podstawowej został skrócony z 8 do 6 lat. Następnym etapem edukacji stały się obowiązkowe 3-letnie gimnazja. Po jego ukończeniu uczniowie mogli kontynuować naukę w:

- 3-letnich liceach ogólnokształcących (LO),
- 3–4-letnich technikach zawodowych,
- 3-letnich zasadniczych szkołach zawodowych (ZSZ).

Od 2002 do 2014 istniała możliwość nauki w 3-letnich liceach profilowanych. Absolwenci liceów i techników mogli przystępować do matury bezpośrednio po ukończeniu szkoły, natomiast absolwenci ZSZ mogli przystąpić do matury pod warunkiem ukończenia dwuletniego uzupełniającego liceum ogólnokształcącego lub trzyletniego technikum uzupełniającego.

Absolwent gimnazjum mógł kontynuować naukę w następujących zawodowych szkołach ponadgimnazjalnych:

- a) zasadnicza szkoła zawodowa – (2-3 lata), których ukończenie umożliwiała uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, także dalsze kształcenie w liceach lub technikach uzupełniających;
- b) technikum – (4 lata), ukończenie umożliwiała uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości i kontynuowanie nauki w szkołach wyższych; możliwa była także kontynuacja nauki w szkole policealnej;

c) liceum profilowane – kształcące w profilach ogólnozawodowych, ich ukończenie umożliwiało uzyskanie świadectwa dojrzałości; licea profilowane kształciły w cyklu trzyletnim i dawały możliwość przygotowania ogólnozawodowego, zdobycie zawodu dla uczniów liceów profilowanych możliwe było po ukończeniu szkoły policealnej;

d) szkoły specjalne przysposabiające do pracy – o trzyletnim cyklu nauki, dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi; ukończenie szkoły tego typu umożliwiało uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

6.2. Reforma edukacji z 2017 roku

Realizowana w Polsce od 1 września 2017 z inicjatywy minister edukacji narodowej w rządzie Beaty Szydło Anny Zalewskiej.

Docelowa struktura szkół obejmuje:

8-letnią szkołę podstawową, a następnie (do wyboru):

4-letnie liceum ogólnokształcące

5-letnie technikum

3-letnią szkołę branżową I stopnia

2-letnią szkołę branżową II stopnia.

Od roku szkolnego 2017/18 nie przeprowadzano rekrutacji do klas 1 dotychczasowego gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej (przekształcanej w szkołę branżową I stopnia). 31 sierpnia 2019 roku to ostatni dzień funkcjonowania tych szkół w ustroju szkolnym.

Zgodnie z założeniami reformy zmianom nie podlega formuła szkoły policealnej. W zależności od zawodu, okres nauczania w niej nie trwa dłużej niż 2,5 roku. W branżowej szkole I stopnia realizowane jest kształcenie w zakresie jednej kwalifikacji. Po ukończeniu szkoły i zdaniu egzaminu z jednej kwalifikacji absolwent uzyska dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, a także otrzyma wykształcenie zasadnicze branżowe.

II stopień szkoły branżowej funkcjonuje w zawodach, które mają kontynuację na poziomie technikum. Wprowadzenie 2-letniej branżowej szkoły II stopnia ma za zadanie zapewnić drożność kształcenia zawodowego w systemie szkolnym. Szkoła ta ma umożliwić absolwentom branżowej szkoły I stopnia kontynuację kształcenia w systemie szkolnym. Oznacza to, że możliwe będzie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technikum oraz otrzymanie świadectwa dojrzałości. Absolwenci

branżowej szkoły II stopnia po uzyskaniu świadectwa dojrzałości będą mogli kontynuować naukę na studiach wyższych.

Technika prowadzi kształcenie w zawodach, w przypadku których wyodrębniono maksymalnie dwie kwalifikacje.

Osoby dorosłe mogą kontynuować naukę w szkołach dla dorosłych, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub potwierdzić poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w drodze egzaminów eksternistycznych.

6.3. Badania systemu kształcenia zawodowego w Polsce - wnioski

Popularność szkół zawodowych i technicznych wśród uczniów dramatycznie spadła, o czym świadczy malejąca liczba uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz techników. W ostatnich latach daje się zauważyć niewielki wzrost zainteresowania szkolnictwem zawodowym, szczególnie na poziomie średnim. Niż demograficzny powoduje, że mimo wzrostu popularności szkolnictwa zawodowego, w szkołach zawodowych różnych typów kształcą się coraz mniej młodzieży. Uczniowie nadal wybierają przede wszystkim licea ogólnokształcące dające wstęp na studia wyższe. Konieczne jest podniesienie rangi kształcenia zawodowego w ocenie społeczeństwa, a zwłaszcza wśród ludzi młodych, planujących karierę zawodową.

Wnioski z badań – najważniejsze ustalenia:

- Brak systemowego podejścia do doradztwa zawodowego
- Przestarzałe wyposażenie placówek dydaktycznych
- Brak należytej wykształconej kadry
- Egzamin potwierdzający zdobycie kwalifikacji w niewystarczającym stopniu kładzie nacisk na weryfikację umiejętności praktycznych
- Rozbieżność pomiędzy klasyfikacją zawodów Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Edukacji, ukazująca brak spójności i oderwanie od rzeczywistości przy kształtowaniu edukacji zawodowej przez osoby odpowiedzialne za ustalanie jej ram
- Brak skutecznego, systemowego funkcjonowania doradztwa zawodowego i właściwej diagnostyki predyspozycji zawodowych
- Brak systemowych rozwiązań dotyczących współpracy pomiędzy szkołami a pracodawcami

- Brak standardów oraz nadzoru nad kształceniem praktycznym
- Nienależyte dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb rynku pracy
- Zauważalny problem młodzieży NEET

Istotną kwestią warunkującą dalszy rozwój szkolnictwa zawodowego, w kontekście dostosowywania kształcenia do wymogów rynku pracy oraz reformy oświatowej pozostają inwestycje związane z doposażeniem pracowni lub warsztatów szkolnych z uwagi na:

- wysoki stopień zużycia istniejącego sprzętu
- konieczność dostosowywania pracowni do nowych kierunków kształcenia
- konieczność dostosowywania wyposażenia pracowni do technologii wykorzystywanych na stanowiskach pracy w przedsiębiorstwach (odtworzenie w pracowniach naturalnych warunków miejsca pracy)
- dostosowywanie pracowni pod kątem nowych wymogów dotyczących podstawy programowej i egzaminowania w zakresie kwalifikacji zawodowych

Praktyczna nauka zawodu może być realizowana w centrach kształcenia ustawicznego i zawodowego (potrzeba prowadzenia kształcenia zawodowego poza szkołami jest szczególnie widoczna w przypadku szkół nieposiadających specjalistycznych pracowni lub warsztatów).

Biorąc pod uwagę zmiany technologiczne w obszarze działalności gospodarczej, w ramach których prowadzone jest kształcenie zawodowe, wskazuje się na:

- konieczność podnoszenia wiedzy i kwalifikacji kadry kształcenia zawodowego
- ze względu na starzenie się kadry zaczyna brakować nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu
- większość szkół planuje inwestycję w kadrę kształcenia zawodowego (głównie szkolenia branżowe, w zakresie stosowania nowoczesnych technologii oraz innowacyjnych metod nauczania zawodowego), najczęściej ze środków unijnych, ale także ze środków własnych, z dofinansowania ze strony pracodawców.

Zdecydowana większość szkół wskazuje na różne formy współpracy z przedsiębiorcami w celu praktycznej nauki zawodu przez uczniów. Najczęstszą formą współpracy jest organizacja staży i praktyk realizowana przez szkoły, kursy, zajęcia i szkolenia u pracodawców, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb przedsiębiorców (np. poprzez otwarcie nowego kierunku

w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców), konsultacje w zakresie unowocześniania wyposażenia pracowni i warsztatów.

Dla polepszenia i udoskonalenia współpracy między szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami pożądanym byłoby utworzenie platformy wymiany informacji i wiedzy pomiędzy szkołami zawodowymi i innymi placówkami szkolenia zawodowego pracodawcami samorządami oraz instytucjami rynku pracy.

Obecnie rynek pracy staje się rynkiem pracownika: duża liczba ofert pracy, zarówno zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy, jak i pojawiających się poza nimi, malejące bezrobocie, deklaracje pracodawców prowadzących rekrutacje, że coraz trudniej znaleźć odpowiednich kandydatów.

Stopniowo wyczerpywaniu ulegają zasoby pracy. Zdaniem pracodawców absolwentom szkół zawodowych brakuje kompetencji miękkich, uprawnień zawodowych. Szkolnictwo zawodowe i kształcenie zawodowe powinno być bardziej elastyczne i szybciej dostosowywać się do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

Istniejące niedopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy nie wynika jedynie z oferty zgłaszanej przez szkoły. Wiąże się z wyborami młodzieży, które nie do końca odpowiadają na zapotrzebowanie rynku pracy.

Na terenie wielu województw dostrzega się zmiany zachodzące na regionalnym i lokalnych rynkach pracy i dlatego przygotowują ofertę kształcenia w nowych zawodach takich jak m.in.: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik grafik, technik analityk.

Ofertę kształcenia poszerzają także szkoły policealne, które przygotowują absolwentów w zawodach związanych z ochroną zdrowia, m.in.: technik elektroradiolog, technik masażysta, technik ortopeda, technik optyk, opiekun medyczny (w regionach, które stają przed takimi problemami jak: depopulacja i starzenie się społeczeństwa oraz zła sytuacja, zdrowotna mieszkańców).

6.4. System edukacji. Rynek pracy w Polsce - Barometr zawodów

Największych problemów ze znalezieniem pracowników można spodziewać się w: zawodach budowlanych, w produkcji (operatorzy obrabiarek skrawających, robotnicy obróbki drewna i stolarze, spawacze, ślusarze, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, krawcy i pracownicy produkcji odzieży), w zawodach wykonywanych osobiście, w szczególności związanych z potrzebami starzejącego się społeczeństwa (opiekun osoby

starszej, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun medyczny, pielęgniarka). Popyt na te usługi będzie jednak zależał od zaangażowania środków publicznych (rządowych i samorządowych) w realizację usług na rzecz seniorów. Jednym z rozwiązań, które mogą pomóc pracodawcom wypełnić luki kadrowe, jest przekwalifikowanie pracowników.

Do najważniejszych wyzwań stojących przed kształceniem zawodowym należy zaliczyć: dowartościowanie kształcenia zawodowego i jego promocję wśród młodzieży, pracodawców oraz mieszkańców regionu, dostosowanie procesu dydaktycznego do oczekiwań pracodawców związanych z kompetencjami absolwentów, wykreowanie kompetentnej kadry kształcenia zawodowego (nauczycieli zawodu), unowocześnienia bazy dydaktycznej kształcenia i szkolenia zawodowego pod kątem zmian technologicznych dokonujących się w gospodarce.

6.5. Rekomendacje dotyczące programów nauczania w instytucjach kształcenia zawodowego (wdrożenie zapisów 16 raportów regionalnych DUAL)

Przed przystąpieniem do opisu umiejętności przyszłego absolwenta należy uwzględnić nie tylko punkt widzenia nauczycieli i uczniów, czy też centrów kształcenia praktycznego, ale także odnieść się do wiedzy i doświadczenia przedsiębiorców. Warto także w tym względzie odnieść się do analizy rynku pracy w regionie i dotrzeć do firm, które poszukują zawodowców, zwłaszcza w obrębie deficytowych grup zawodowych.

Opisując efekty kształcenia charakterystyczne dla wszystkich zawodów, konkretnych obszarów i konkretnej kwalifikacji, nie należy bazować tylko na wytycznych wynikających z rozporządzeń (praktyka pokazuje, że dotychczas kreowane programy były kalkami propozycji KOWEZiU).

W tym zakresie należy przede wszystkim uwzględniać lokalne zapotrzebowania oraz regionalne uwarunkowania, a także bazować na wiedzy ekspertów począwszy od dyrekcji, nauczycieli zawodów, nauczycieli języków obcych, czy też specjalistów od metodyki.

Należy doposażyć szkoły np. wykorzystując dostępne projekty unijne oraz nawiązać ścisłą współpracę pomiędzy szkołami i pracodawcami, m.in. poprzez konsultacje w zakresie funkcjonalnego i ergonomicznego wyposażenia pracowni i warsztatów.

Należy odpowiednio rozłożyć proporcje pomiędzy czasem spędzonym w warsztacie, w centrach kształcenia praktycznego oraz u pracodawcy – zwiększając pulę praktyk zawodowych (wdrożyć kształcenie dualne).

Należy położyć duży nacisk na uświadamianie pracodawców odnośnie korzyści, jakie daje współpraca ze szkołami. Dobrą platformą do zainicjowania takiej relacji mogą być wspólne prace przy ewaluacji strategicznych programów województwa, opartych o inteligentne specjalizacje i klastry, podczas których wszystkie strony tego twórczego procesu mogą się lepiej poznać i zidentyfikować wspólne obszary interesów.

Należy także uświadamiać uczniów, że rynek pracy jest dynamiczny dlatego warto zdobywać dodatkowe kwalifikacje.

Konieczne jest uwzględnienie zestawu składowych, które powinny współtworzyć strukturę planów rozwojowych szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego:

- aktualna diagnoza sytuacji, potencjału i możliwości danej placówki, która musi mieć bezpośrednie przełożenie na sytuacje na rynku pracy i oczekiwania pracodawców
- działania edukacyjne muszą być skorelowane z możliwością podjęcia pracy zawodowej przyszłych absolwentów
- monitorowanie losów absolwentów jako instrument niezbędny w doskonaleniu efektów nauczania i podnoszeniu jakości oferty edukacyjnej
- jasno sprecyzowany zakres współpracy z pracodawcami
- perspektywa regionalna uwzględniająca zapotrzebowanie na zawody oraz oczekiwania pracodawców (zakres umiejętności i kompetencji).